

РОЗВИТОК ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ

**КРАСНОКУТСЬКА Лілія, здобувач вищої освіти
спеціальність 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет**

***Анотація:** Розглядаються роль та місце волонтерської діяльності в Україні. Зазначено історичні засади зародження волонтерської діяльності, регулювання інституту волонтерської діяльності в державі. Визначено причини популяризації та розтинку волонтерського руху, перспективи подальшого розвитку та залучення соціальних ресурсів волонтерства для вирішення проблем та викликів, що постали перед сучасним українським суспільством.*

***Ключові слова:** волонтери, волонтерська діяльність, допомога, волонтерський рух.*

Історія нашого народу має свої особливості, це закарбовані в пам'яті явища не лише історичного значення, а й високої моральної цінності, соціального пріоритету. У такий важкий воєнний час український народ продемонстрував неймовірну єдність і згуртованість, а також здатність працювати задля єдиної мети. У сучасних умовах волонтерство набуває особливого значення. Волонтери стали однією з найвпливовіших інституцій сучасної України. Вони входять до трійки інституцій, яким українці найбільше довіряють, поряд зі Збройними силами та церквою [1].

В Україні волонтерська діяльність є важливою частиною громадянської активності. Вона регламентується Законами України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (2012) [2] та «Про волонтерську діяльність» (2011) [3].

Волонтерська діяльність – добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська допомога – це роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами. Волонтерська діяльність ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості.

На думку експертів, розгортання волонтерства в Україні є відповіддю суспільства на зовнішню агресію, яка розглядається, з одного боку, як виклик самоідентифікації країни та народу, а з іншого – як внутрішньополітична криза, яка перешкоджає державі від ефективного виконання своїх функцій.

Усвідомлення власної важливості у новітніх державотворчих процесах, у забезпеченні обороноздатності країни від зовнішньої агресії лише прискорило формування громадянського суспільства [4].

Природно-правовий аспект особливостей українського добровольчого руху полягає в тому, що за відносно короткий проміжок часу велика кількість населення на природному рівні: різна за віком, соціальним статусом і політичними переконаннями, стала гармонізованою природно-правовою. А їх спільна мета – механізм гідного життя українця.

Більшість міст України мають координаційні штаби, через які громадські та благодійні організації можуть підтримувати зв'язок та обмінюватися інформацією. Найбільш затребувані волонтери у таких сферах: координація центрів допомоги переселенцям, підготовка потенційного житла для людей, надання психологічної допомоги дітям і дорослим, донорство крові, організація допомоги людям похилого віку.

Наразі роль волонтерів є визначальною. Волонтери можуть вирішити проблеми, які не під силу представникам державних служб та інших організацій. Це пов'язано з різними причинами. По-перше, волонтери можуть приїхати туди, куди їм потрібно, раніше, ніж представники офіційних чи державних організацій. По-друге, волонтери здатні приймати нові рішення та мислити творчо, незалежно від організаційних вимог.

Волонтерство розвивається в багатьох сферах суспільного життя в Україні, а також є вагомим внеском у зміцнення обороноздатності країни, що включає можливість забезпечення захисту безпосередньо волонтерами та волонтерськими організаціями у разі збройної агресії чи збройного конфлікту. І якщо, згідно з опитуванням, станом на 2017 рік волонтерський досвід мав кожен четвертий українець, то після повномасштабного вторгнення росії волонтером був практично кожен українець. Українська самоорганізація не має аналогів у світі, оскільки це тисячолітня традиція [5].

З давніх часів однією з найпоширеніших традицій благодійництва є збір коштів на будівництво та утримання церков. Відомі історії великих

жертводавців та громадських ініціатив, які можуть самостійно фінансувати будівництво культових споруд, коли необхідна сума збирається всією парафією – що вже характерно для волонтерської діяльності. Крім того, в українських церквах і монастирях здавна опікувалися покалічені в боях воїни, а старим козакам – спокійно жити й працювати. На українських землях типово волонтерські організації виникли також у ХІХ столітті, коли створювались різноманітні філантропні організації, що опікувались лікарнями, притулками, безкоштовними їдальнями [6].

У незалежній Україні перші волонтери з'явилися в 1992 році. Це були представники Корпусу Миру США, коли вони працювали за двома програмами: економічного розвитку та впровадження та викладання англійської мови, але справжній ажіотаж волонтерського руху в Україні почався нещодавно. Сьогодні про український волонтерський рух говорять у багатьох країнах світу, кажучи, що це явище унікальне. Розквіт волонтерства в нашій країні збігся з початком Революції Гідності та війни на Донбасі. Люди готові вирішувати найактуальніші та найболючіші проблеми країни.

На сьогоднішній день волонтери продовжують відігравати ключову роль у забезпеченні наших воїнів усім необхідним під час бойових дій агресора. Варто зазначити, що важливим природно-правовим аспектом волонтерства є те, що діяльність волонтерів (яка так чи інакше дозволена державою, хоча певною мірою все ще не повністю законодавчо врегульована) стимулює частину довіряючи суспільству, тим самим допомагаючи державі виконувати свої функції. Люди довіряють волонтерам, бо вважають їх самовідданими, чуйними та безкорисливими. Волонтерство мотивується почуттям громадянського обов'язку перед країною, народом і воїнами; морального обов'язку перед близькими, які беруть участь у бойових діях.

Література:

1. Липитчук, О. (2022). Тенденції розвитку волонтерського руху в Україні. *Scientific Collection «InterConf»*, (118), 180-188.

2. Закон України «Про волонтерську діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (дата звернення: 20.10.2022).
3. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 5 лип. 2012 р. № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 20.10.2022).
4. Савайда, О. І., & Черевко, В. В. (2022, July). Природно-правовий феномен волонтерства в Україні в умовах війни. *In The 4 th International scientific and practical conference—Modern research in world science (July 10-12, 2022) SPC—Sci-conf. com. ua, Lviv, Ukraine. 2022. 1161 p.* (p. 730).
5. Drobina, I., & Prokhorenko, M. Правові колізії у системі державних нагород волонтерів, які надають волонтерську допомогу збройним силам України. *Scientific works of National Aviation University. Series: Law Journal" Air and Space Law"*, 3(64), 16-22.
6. Say, D., & Malynovska, N. (2022). Потенціал волонтерської діяльності як складової соціальної безпеки Україні. *Public Administration and Regional Development*, (15), 146-171.

Abstract: *The role and place of volunteering in Ukraine are considered. The historical principles of the origin of volunteer activity, regulation of the institution of volunteer activity in the state are indicated. The reasons for the popularization and expansion of the volunteer movement, the prospects for further development and the involvement of social resources of volunteering to solve the problems and challenges faced by modern Ukrainian society have been identified.*

Keywords: *volunteers, volunteer activity, help, volunteer movement.*

**Науковий керівник – ДОВГАЛЬ Олена,
д-р. екон. наук, завідувач кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**